

nado, da bode Avstrija usmilila se tudi teh revežev ter rešila jih iz večstoletnega barbarstva, ker ona je k temu poklicana najbolj — že zavoljo svojih lastnih interesov ali v svoj prid, pa tudi po zgodovinskih pravicah; zato on misli, da bo res tudi zopet prisvojila si omenjeni deželi. Pravico Hrvaške do njih pa je dokazal s sledečimi zgodovinskimi črticami.

Od starodavnih časov že ste Bosna in Hercegovina zemlja Hrvaška. Poklicani po cesarji Herakliji so zasedli Hrvatje v 6. stoletju deželo, iztrebivši Avare. Po spisih iz leta 1080. je zgodovinsko dokazano, da je bil ban Bosniški onih 7 Hrvaških eden, ki so gospodarili po posameznih deželah kraljevine Hrvaške in kot volilni knezi volili Hrvaškega kralja. Ko je zamrla kraljeva rodovina Hrvaška, so izvolili Hrvatje si Ogerskega kralja Kolomana ter ga kronali leta 1102. za kralja Hrvaške, Dalmacije in Bosne.

Tako je bilo do leta 1356., ko je bil Tvrtko „po milosti kralja Ludovika“ imenovan za bana Bosniškega. Z dovoljenjem kralja Ogersko-hrvaškega, ki si je pridržal najviše gospodstvo (*dominum supremum*), se je Tvrtko v Milosevu kronal za kralja Bosniškega, češ, da more s tem proti sosednji Srbiji zadobiti več veljave in krepkeje braniti se Turkom. Sin in naslednik njegov Štefan je s slovesno pogodbo v Djakovu leta 1393. potrdil nadgospodstvo kralja Sigismunda in njegovih naslednikov, na to mu je Sigismund podelil kraljevo oblast Bosniško za čas njegovega življenja. Isto tako je pripoznal tudi Ostoja, Štefanov naslednik, nadgospodstvo Ogersko-hrvaških kraljev.

Leta 1444. je Štefan Kozaka, poveljnik v Humu Bosniškem, privzel si naslov „Herzog“ (vojvoda) in od takrat ima Hum ime „Hercegovina“. Čeravno je Stefan svoj naslov „Herzog“ (vojvoda) sprejel od cesarja Friderika IV., vendar to ni nič spremenilo njegovega od Ogersko-hrvaškega kralja odvisnega stanja; sin in naslednik njegov Vladislav se nahaja o Turških vojskah med podložnimi poveljniki kralja Matije Korvina.

Ko so Turki večidel Bosne in Hercegovine si prisvojili, pa zopet zgubili, imenoval je kralj Emeriha Zapolyo za bana Dalmatinskega, Hrvaškega in Bosniškega in je dobil ob enem od Rimskega papeža dovoljenje, da so se dohodki priporata Avranskega smeli rabiti za brambo Bosne.

Potem so bili neprenehoma boji s Turki z različno srečo; slednjič je o miru, sklenjenem l. 1503. v Budi, sultan Posavino, Jajce, Imotsko, Mostar, Livno, Travnik in Dubrovnik pri Serajevem dal zopet kralju Ogerskemu in Hrvaškemu nazaj. Po daljnih vojskah so Turki za časa miru v Karlovcu Bosno do Tuzle dali cesarju Avstrijskemu in kralju Ogerskemu nazaj kot „nazajpridobljeno zemljo“ (*terrenum reoccupatum*); pa ta vnovič pridobljena zemlja je šla l. 1739. o miru v Belgradu zopet v zgubo. Leta 1788. je Lavdon vnovič vzel Belgrad, Berbir in Šabac. Cesar Jožef II. je nameraval osvoboditi vso Bosno in Hercegovino in pridobiti ji svojemu cesarstvu; al ta namen se je razbil zato, ker je Turčija zvezala se s Prusijo. Kmalu potem je umrl cesar Jožef II. in o miru v Siščevi (Sistovi) je dobilo Ogersko-hrvaško kraljestvo sedanje meje. Avstrijsko-Ogerski državi pa je ostal le naslov „varuhinje katoliških kristjanov v Turčiji in sv. groba v Jeruzalemu.“ —

To so v kratkem važnejše zgodovinske točke, ki pričajo, da ste Bosna in Hercegovina od starodavnih časov bili Hrvaška zemlja, da so ji Hrvatje pridobili in branili s svojo krvjo... Polovica naroda Hrvaškega pričakuje že 250 let pomoči od države, da bi se dobila nazaj ta zemlja deželi, s katero je

bila zvezana nekdanj in od katere je bila odtrgana poroparski roki Turških barbarov.

Mnogovrstne novice.

* Častna sablja Abdul-Kerima, katero so mu „bratje“ Magjari darovali, je zdaj v nevarnosti, da pride v roke ruske in celó v roke velikega kneza Nikolaja. Abdul-Kerim je neki tak siromak postal, da ne more ne sebe ne svoje rodovine preživiti; zato je v tej stiski zastavil ta magjarski dar nekemu Grku. Grk pa, ki ne vé, kaj bi počel z mrtvo sabljo, hoče jo prodati, ker se ne nadeja, da jo bo ubogi Abdul-Kerim rešil. Neki Rus je zvedel za to in hoče sabljo kupiti, da jo pokloni velikemu knezu Nikolaju. Ali ni to čudna igra osode?

* Nasledki Bizmarkovega „kulturkampfa“ so do sedaj že sledeči na Prusko-nemškem. Od 12 škofov so ostali na Pruskem zdaj le 4, namreč v Kulmu, Ermlandu, Hildesheimu in Osnabrücku. Od 11. maja 1873. leta je od 793 fará škofije Kolonjske do septembra lanskega leta izpraznjenih bilo 117, — v škofiji Trierski do konca lanskega leta 148, do januarja letošnjega leta 150, — v Münsterski škofiji 70, — v Paderbornski 68, — v Hildesheimski 16, — in v Poznansko-Gnjezenski 82 praznih fará. V škofiji Münsterski je vrh tega izpraznjenih še 52 podfar, skupaj 122, po takem je v vseh teh škofijah praznih 1193 duhovnij. V to statistiko pa ne spadajo še tisti menihi, ki so morali po samostanski postavi samostane zapustiti.

* Duhovna noša na ulicah v kantonu Genevskem v Švajci prepovedana! Genevska postava (*Genfer Gesetz*) prepoveduje duhovnom, da se ne smejo na ulicah v duhovni obleki prikazati. Nedavno je bil zato opat Paradis poklican pred sodnijo obdolžen, da se je v Genevi na ulicah prikazal v svoji duhovni obleki, češ, z dolgo suknjo in s klobukom s širočimi okraji. Opat ni tajil širocega klobuka, suknja pa ni bila suknja, ampak črna svilnata površna obleka. Konec cele sodnijske obravnave je bil vendar na veselje vseh pričujočih ta, da je bil opat nedolžen spoznan, kajti sodniki niso našli nobenega paragrafa v postavi, s katero širokostjo klobukovih okrajev postane klobuk duhovni in s katero dolgostjo suknja duhovna. — Tudi to kaže smešnost onega „kulturkampfa“, ki je z Bizmarkovim v žlahti.

Naši dopisi.

Iz Rusije 9. marcija. —η. (Konec.) — Primerite z Ruskim duševnim življenjem življenje drugih Slovan-skih narodov, pa ne bo težko uganiti, komu je treba bližati se. Dobro mi je še v spominu, kako smo nekdanj mladi ljudje duhtali in premišljevali, kako bi se dal vpeljati vseslavjanski jezik. Eni so mislili, da bi se morali vsi poprijeti cirilice, ker jo rabi večina Slovanov, drugi pa, da latinice, ker je bolj okrogla in prijetna za oči. Al z občnimi črkami ne bilo bi še občnega slovanskega jezika. Bili so spet taki, ki so trdili, da je iti za nekoliko vekov nazaj ter vse začeti z nova zidati na staroslovenskem temelji, drugi pa, da se je treba držati sedanosti, vendar pa, da manj omikani vzhod se mora bližati k bolj omikanemu zahodu. Take priproste čenče izvirale so iz mladenčevske nevednosti. In vseh teh sanjarij ni v meni ostalo niti pičice več. Na njihovo mesto je stopilo trdno prepričanje, da vseslavjanski jezik je mogoč v daljni prihodnosti, in pot k njemu je le ena: ne hoditi nazaj k staroslovenščini, a tudi ne vzajemno bližanje slabih

k slabim, ampak občno bližanje vseh slabih k edinemu močnemu.

Morda bo kdo vprašal: je li to mogoče in kako je mogoče, pa še posebno, ko bi, na priliko, Slovenci stopili na to pot, a drugi, na priliko, bližnji sosedje Hrvatje pa ne bi, ali ne bi potem ostali Slovenci na cedilu in celó v škodi?

Na videz je ta strah resen, a v resnici ne tehta prav nič. Če hi bili bi pri bolj ugodnem političnem položaji eden najkrepkejih stebrov Slavjanskega poslopja. V današnjem položaji pa to niso. Posledki tacega položaja so znani. In ali je mar Slovenski jezik v svojih osnovah bliže Českemu, kakor Ruskemu? Hrvaško-Srbsko narečje res da je Slovenskemu bliže. Al izposojevati si od njega kak „baš“, „nego“ in druge take nepotrebne besedice, bi mar bolj bogate naredil Slovence tak dolg? Morda bo potem Slovenska mladina lože razumela „Srbo hrvaške narodne pesmi?“ Mislim, da ne. Bolj koristno bilo bi posnemati postopanje Bolgarov. Oni tudi pod Turškim jarmom niso si izposojevali od Srbov in Hrvatov besedi, ampak kolikor jim je po političnem in socijalnem položaji bilo mogoče, mikali so svoj narodni jezik, pri tem pa pridno se učili Ruskega jezika, dobro vedé, da ne Srbsko-hrvaški, ampak Ruski bo kedaj svetovni jezik, in če je treba od kod kaj zajemati, naj se najprej jemlje iz Ruskega. Komu neki na svetu ni treba izposojevati si to in uno?

V poslednjih dveh desetletjih ste se razvili med Slovenci dve posebno škodljivi napaki. Začeli ste namreč pisati toliko Slovenskih narečij, kolikor je tistih kotov, kjer se je rodil kak mož sposoben pisatelj, tako, da Slovenska mladina že ne more prav vedeti, kaj je Slovenski jezik, kaj Kranjsko, Štirsko, Goriško, Bržinsko narečje. Enacih prikazen ni pri nobenem drugem Slavjanskem narodu! To ni otročja bedarija, to je grda trma, ki ubija moč narodu, namesto jo krepi. Gogolj, eden največjih Ruskih pisateljev, po rodu Malorus, dasiravno Malorusko narečje govori nad 15 milijonov naroda, se ni drznil pisati svojih neumrjočih sočinjenjij po svojem narečji, ampak pisal je po Ruski, dobro vedé, da le taka pot pelje h kreposti naroda in k lastni slavi. Kakor Gogolj tako tudi vsi drugi veljavni Maloruski in Beloruski pisatelji so šli po poti, katero jim je pokazal Lomonosov. Prav nič jih ni motilo to, da se je Lomonosov rodil na drugem koncu Velikorusije in da je prejel omiko ne v liberalni univerzi, ampak v tistem samostanu. Slovincem so pot ugladili Vodnik, Metelko, Murko, Janežič in drugi veljavni možje. Ne razdirajte poslopja, kateremu so oni temelj položili, spoštujte jih in zidajte naprej Slovensko poslopje, katero so oni začeli. Le tako boste resnično koristili narodu in brez izmišljenih novotarij pospeševali njegovo omiko ter sami dosegli slavo, kolikor je je mogoče doseči v malem narodu.

Druga napaka izvira, ne vem prav, iz neumne li sramote pred „kmečkim“ jezikom, ali iz sicer hvalevredne, ako pametne in koristne želje, približavati se drugim Slavjanom. Ta napaka je ogibanje pravilnega izgovarjanja nekaterih zlogov, posebno končnic *al*, *el*, *il*, ki se po Slovenski izgovarjajo *av*, *ev*, *iv*, po Hrvaški bo na koncu *o*, po Ruski (trdi) *l*, tako, da Slovensko izgovarjanje stoji prav v sredi med Ruskim in Hrvaškim. V tem se ni mogoče bližati enemu iz teh dveh narodov, da bi se ne oddaljaval od drugega. Kako bo tedaj najbolje izgovarjati take zloge? Tako, kakor veli živa narodna slovnica. Rusi izgovarjajo prav, kakor pišejo: „pisal—pisala“; Hrvatje etimologije ne spoštujejo izgovarjaje: „pisao—pisala“. Slovenci posnemajte Francoze in Angleže ter pišite: „pisal“ a čitajte: „pisav“, če hočete ugoditi

pravu etimologije in naroda. Ko sem še bival v Slovenskih krajih, sem v „omikanih“ krogih večkrat slišal izgovarjati: „sem pisalj, neselj, pilj“, tedaj bi ženska morala izgovarjati: „sem pisalja, neslja, pilja“, a ženske v „omikanih“ krajih so vendar govorile: „sem pisala, nesla, pila“. S tem pa nikakor nočem reči, da izgovarjajte: „sem biv, sem šov“, ampak reči sem hotel, da kakor pravilno po etimologiji pišete, tako tudi pravilno, kakor se spodobi omikanemu Slovincu, izgovarjajte besede.

Največ bote Slovenci koristili Slovenskemu narodu in najnaravnejše se bližali prihodnjemu občnemu Slavjanskemu jeziku tako-le: slovniških preprirov je bilo že več kot zadosti, tedaj pustite preprirov v miru; slovnica ni sama si svoj cilj, ona ima le nalogo, mladino učiti pravilnega jezika, kakoršnega so osnovali na podlagi narodnega jezika učeni možje ter ga rabijo vsi omikani ljudje naroda. V takem pravilnem jeziku je treba narodu pisati knjige zabavne in podučne; tako nalogo naj ima Mohorjevo društvo, kakor tudi posamesni pisatelji, ki želijo pomagati priprostemu narodu k omiki. Omikanim stanovom pa je treba tudi učenih knjig; to nalogo ima „Matica slovenska“, a tudi posamesni zmožni pisatelji. Vrh tega pa imajo omikani Slovenski stanovi, posebno mladi možje in učeča se mladina še drugo važno, prevažno nalogo — naučiti se popolnoma Ruskega jezika. Kakor skoro bote do tega vspeli, potem bo naloga Matice in posamesnih pisateljev pisati učene knjige v Ruskem jeziku, narodne pa v Slovenskem. To je edina pot k duševni Slavjanski vzajemnosti in edinemu učenemu Slavjanskemu jeziku. V 100—200 letih se bodo jeziki tako zbližali, da bo učeni Slavjanski ali Ruski jezik dostopen in razumljiv tudi prostemu narodu, kolikor je, na primer, „hochdeutsch“ razumljiv prostemu narodu Hanoveranskemu, Bavarškemu, Dunajskemu, Tirolskemu itd. V tem tudi Ljubljanski nemškutarji ne morejo videti nevarnega jim panslavizma, drugače jim moramo reči, da njihov „hochdeutsch“ je tudi nam nevaren „pangermanizem“.

Pa težko, da ne bo tudi kdo izmed Slovencev rekel: dopisnik iz Rusije nam hoče oktroirati Ruski jezik! Na to odgovarjam: Ne, ne, Slovenci, nikakor ne! Jaz sem le hotel resnico odkritoarčno povedati ter ponavljam: Neumno bilo bi misliti, da bode 95milijonni narod, ki se bo v poldrugo pokolenje vdvojil do 170 milijonov duš, in ki govori enega najbogatejših jezikov svetá, kateri čez kakih 30 let bo svetovni jezik, kakor je zdaj Francoski ali Angleški in Nemški, — neumno bilo bi, pravim, misliti, da bo tak narod stopil v kako pogajanje zavolj vzajemnosti duševnega življenja z drugimi manjšimi kakor koli mu dragimi narodi, katerim je jako želeti bolj široke sfere duševnega življenja.

V Gorici 24. marcija. — Monsignor Greuter-ja bi jaz danes rad objel. Govor njegov v delegaciji je — sama mast. Klasična je njegova prilika o... Slovanih in steni. „Ja, die G'schicht' vom Eindrücken der Wand...!“ ... Jutre bo imela tukajšnja „Sloga“ v Kviškem — glavnem kraji Goriških Brd (na desnem bregu Soče) — občen zbor. Na dnevnem redu je adresa do Nj. Veličanstva presvetlega cesarja, v kateri se izreka, da slovenska Brda so in ostanejo zvesta in vdana Avstriji in cesarju v kljub vsakošnemu rogoviljenju v nasprotnem (italijanskem) zmislju. Bodo li naši ustavni gospodarji na Dunaji znali to ceniti? Nadejamo se, pričakujemo pa dejanskih — vsaj negativnih dokazov. In jez bom pazil na te dokaze — že vem, kake, — ter jih o svojem času priobčim. Sicer pa naj bi se vsi, ki jih to zadeva, večkrat spominjali Greuterjeve prilike, saj so njegov govor hvalili in lojalnost njegovo povdarjali celó oficijozni listi.

„Fremdenblatt“, „Presse“ i. dr. — Dne 14. t. m. je imela naša kmetijska družba odborovo sejo, katere se je udeležilo 19 gospodov. Šlo je med drugim za volitev tistega kuratôrija, kateri nadzoruje deželno kmetijsko šolo. Slovenski kandidat za ta važni nadzorstveni odbor, dr. Tonkli, je padel; manjkalo mu je 1 glasa; izvoljen pa je mons. A. Pavletič, vodja gluhonemih, za katerega slovenska stranka ne mara. Edinoglasno je dalje izvoljen g. grof Fr. Coronini, s 13 glasovi pa dr. Levi. Volili so tisti dan tudi pododsek, ki ima napraviti têrno za društveno tajništvo. Prosilcev je 24. — Preteklo sredo ponoči je pogorela tukaj svečarnica gosp. Windspacha & Comp. Fabrika je bila zavarovana. Škoda znaša okoli 20 tisoč gold. — Česar ni celo zimo bilo, imeli smo preteklo noč — precej zdaten dež. Vreme je — ali se sili biti odjužno, toda na Mrzovcu sneži, in brž ko ne nam ojstra severo-vzhodna sapa dež spet prežene. — V nedeljo 17. dne t. m. je došel s posebnim vlakom iz Trsta vojvoda Chârtres, knez Orleanski, sê spremstvom obiskat grofa Chambord-a.

P. S. (25/3). Ne le na Mrzovcu je snežilo, temuč vsi hribi krog Gorice so polni snega in celó v mestu so bile dave strehe pobeljene. Cvetoče drevje in sneg — lep kontrast je to!

Iz Kranja 23. marca. — Preteklo sredo večer okoli 9. ure smo bili tukaj v velikem strahu, kajti strašen ogenj je nastal na Klancu, nam na uni strani Kokre bližni vasi, in veter je bil tako silen, da vsak hip se je bilo bati požara tudi v mestu. Pogorele so 22 gospodarjem hiše in še druga poslopja, ki niso mogli celó nič rešiti; tudi par kónj in druge živine je zgorelo. V veliki škodi, ki se cení na kakih 30.000 gold., je le še sreča to, da je večina gospodarjev pri Graški asekuraciji zavarovanih, pa neki le za kakih 10.000 gold. Pogorelci so tedaj veliki reveži, in pomoč dobrotnikov silno potrebna.

Na Vrhniki 25. marca. — (Prav huda bolezen) že skoro dva meseca razsaja tukaj okoli nas, katera napada konje, goveda in prešiče in spada v vrsto tiste bolezni, ki se črm (vračni prisad) imenuje in se zdaj na čeva, zdaj na pljuča, pa tudi na vnanjo kožo vrže. Če ni hitre pomoči, je bolezen silno trdovratna. Živinozdravniški pomočnik Polanjšek zdravi zbolelo živino po bukvah gosp. dr. Bleiweisa.

Iz Vipave 25. marca. — Dobili smo ga! Celó zimo nam je prizanašal, a zdaj prve dni spomladi pokazal se nam je v vsi svoji krasoti. Kdo neki? — sneg! Dasi siravno za trto še ni nevaren, ker še zarod ni pognal, je pa vendar škodljiv za marelice, ki so skoraj vse v cvetji, posebno ako se zjasní ter zarad zamedlih hribov slana nastane. — Pretekli teden se je zopet grozna nesreča zgodila v Budanji. Mati je 5mesečno dete spat devala; ogrevši mu prej pelnice, zavije ga ter položi v zibelko. Ko dete zaspi, zaklene duri, ter se podá v nekoliko oddaljeno hišo k sorodvincem. Kmalu pa se začuje mili jok otroka iz hiše. Nek mož sluteč nesrečo odpre s silo vrata; gost dim bi še njega bil kmalu omamil, v hiši pa — o groza! — najde dete v zibeli zadušeno, ter po nožicah vse opečeno. Nepazljiva mati je najbrže s pelnicami ogenj v zibelko zanesla ter si tako vzročila grozno nesrečo. Lansko leto se je v Vrhpolji skoraj enaka nesreča pripetila. Matere slovenske! ne puščajte otročičev samih!

Iz Ljubljane. — Grof Andrassy ima tedaj onih 60 milijonov, ki jih je od delegacij zahteval. Res, čuden je naš parlamentarizem! Gospodje v Avstrijski in Ogerski delegaciji: eni iz „zaupanja“, drugi iz „nezaupnosti“ so mu dovolili, česar je želel. Izvrstno sta govorila delegata Vončina v Ogerski,

Greuter pa v Avstrijski delegaciji za prave interese Habsburške monarhije in pravice Avstrijskih Slovanov, a naposled sta tudi ona — česar ne razumemo — glasovala za to, naj se diplomatični „cameri obscuri“ Andrassyevi dovoli 60 milijonov!

— (Iz seje družbe kmetijske 21. dne t. m.) Ker gosp. Schollmayr zapusti Ljubljano in se že koncem tega meseca preseli v Rumunijo, se je z dopisom od 17. dne t. m. odpovedal odborstvu in pa oskrbovanju družbenega vrta. Predsednik baron Wurzbach je zato za potrebno spoznal, sklicati izvanredno sejo, v kateri naj se določi (ker je to nujno) prihodnje oskrbníštvo družbenega vrta. V tej seji, katere se je vdeležilo 10 odbornikov in je bil dr. Bleiweis poročevalec, so enoglasno obveljali sledeči predlogi: 1) Gosp. Schollmajerju se izreče topla zahvala za njegovo 13letno koristno sodelovanje v glavnem odboru in marljivo oskrbovanje družbenega vrta. 2) Ker je zadnji občni zbor družbe kmetijske 21. nov. 1877 dal odboru nálog, naj prevdari, kako bi se v prihodnje vredilo oskrbníštvo družbenega vrta, in naj o tem prihodnjemu občnemu zboru stavi predloge, se danes ni moglo družega nič skleniti, kakor to, da se začasno ukrene, naj se dosedanji vrtni delavec v službi obdrži, gosp. P. Skale pa, ki na vrtu (v podkovski in živinozdravski šoli) stanuje, naprosi, da za čas provizoriuma nadzorstvo vrtnarskih pridelkov prevzame, gospod predsednik baron Wurzbach in odbornika gospoda Franc Sovan in Jožef Debevec pa so začasni voditelji na vrtu do jeseni potrebnih del. Gospodje Sovan, Debevec in Brus pa so prevzeli nálog, da pregledajo inventar po zapisku, ki ga je odboru izročil gosp. Schollmayr, in pa račun njegov o družbenem vrtu. 3) Ker se utegne v jeseni vdinjati kak vrtnár za delo na družbinem vrtu, se je sklenilo, da se razglasi že zdaj po časnikih, naj se oglasijo vrtnarji, ki bi jih volja bila, v to službo v jeseni stopiti, pri kateri je pred vsem potrebna dobra praktična vednost sadjerejna. —

Tu imenovani sklepi so se deloma že izvršili, kakor razgláša današnji „Oglasnik“.

— (Iz seje deželnega odbora 23. dne t. m.) Občini Trata se je dovolilo za leto 1878. pobiranje 33% priklade na direktne davke za zidanje šole. — Predlogu krajnega in okrajnega šolskega sveta je deželni odbor pritrdil, da se učitelj France Zajec na ljudski šoli v Bruznici v učiteljski službi definitivno potrdi. — Poročilo vodstva deželne bolnišnice, da je župnik gosp. Levičnik iz Polja izročil 88 gold. 80 kr., katere je 30. maja leta 1877. v Slapah umrlí Jožef Gobav v svoji zadnji volji zapustil Ljubljanski bolnišnici, vzelo se je radostno na znanje. Naj bi več dobrotnikov posnemalo lepi izgled!

— (V zadnji seji mestnega odbora 22. dne t. m.) je bila obširna razprava deloma o zaméni, deloma o prodaji nekega kosa mestne zemlje poleg Latermanovega drevoreda Kranjski stavbeni družbi; o ceni, za koliko naj se družbi prodá zemljišče, je po dolgi razpravi obveljal predlog dr. Kar. Bleiweisa, naj se prodá za navprečni znesek 1800 gold. — V tej seji je služba mestnega praktikanta bila podeljena g. Ferd. Bradaški.

— (Nove volitve mestnih odbornikov) oklicuje mestni magistrat, ker po postavnem preteku 3 let stopjio iz mestnega odbora v 3. volilnem razredu: dr. K. Bleiweis, Fr. Doberlet, Fr. Goršič, Vaso Petričič in Fr. Potočnik, — v 2. razredu: Rajm. Pirker, dr. Suppan in Fr. Ziegler, — v 1. razredu pa: dr. vitez Stöckl, dr. Pfefferer, And. Malitsch pa se je odborstvu odpovedal. Za 3. razred so volitve razpisane na 12. dan aprila, — za 2. razred na 13. dan, za 1. razred pa na 15. dan aprila. — Ker posedanjem

volilnem redu in sedanji politični sapi ni mogoče pro-
dreti falange uradnikov in vojakov, bilo bi brez vspeha,
staviti kandidate za 2. volilni razred; zmagati pa more
domača narodna stranka v 3. in 1. razredu, ako se vse
sile napnó in složno postopajo narodnjaki, drugače ne,
in krivi propada bili bi oni, ki so nemarni, češ, „naj
drugi delajo, meni je vse eno“, ali pa oni, ki rušijo
slogo, češ, „le moja je prava“.

— (Prvo predavanje na korist „narodni šoli“) v
nedeljo je padlo ravno v tisto uro dopoldne, ko je tako
silno snežilo in mēdlo, da ni šel iz hiše, kdor ni moral.
Gosp. Križman je imel tedaj pred seboj „nur ein sehr
kleines, aber gewähltes Publikum“, kakor nemški poro-
čevalci o koncertih navadno pravijo. Berilo g. Križ-
mana „o razvoji človeškega dela“ je bilo dobro sestav-
ljeno in zanimivo; škoda, da njemu na hvalo in na ko-
rist „narodni šoli“ zaradi groznega, sicer pa za polje
dobrotnega snega ni bila dvorana polna. — Prihodnjo
nedeljo nastopi v isti namen gosp. dr. Zarnik oder.

— Pogorelcem v Stari vasi doljni je presvitli
cesar iz lastne blagajnice daroval 1500 gold.

— Vsako leto navadna nabira vojaških no-
vincev na Kranjskem se bode začela letos 8. aprila
(malega travna) in končala 28. maja (velikega travna)
in se vršila tako-le: v Ljubljani od 8. do 13. aprila,
v Kamniku od 11. do 17., v Radoljici od 15. do
17., v Litiji od 23. do 27., v Kranji od 25. do 29.
aprila, v Krškem od 29. aprila do 4. maja, v Novo-
mestu od 6. do 11., v Vipavi od 13. do 14., v Čr-
nomlji od 13. do 16., v Postojni od 16. do 18., v
Kočevji od 18. do 24., v Trnovem od 20. do 21.
in v Logatcu od 23. do 28. maja.

— (Janez Šubic, slikar) se je preselil na Dunaj,
da se še bolj v svoji stroki izuri, in se priporoča čč.
cerkvenim predstojništvom. Da slika izvrstno in po
ceni, pričate podobi sv. Martina v Šmartnu pod Šmarno
goro in žalostne Matere Božje na Breznici. Naslov nje-
gov je: „Johann Šubic, Maler, Wien, Wieden, Karoli-
nengasse Nr. 7, 2. Stock.“

— (Brencelj št. 6) ima na zadnji strani štiri dobro
izmišljene in izdelane podobe z napisom: „Rus, Turek
in Magjar“, ki kažejo, da se Magjarom utegne ista go-
diti, kakor Turkom. V besedi, ki je zopet mikavna,
prav občutljivo pika razne ljudi, med temi dregne tudi
likvidacijski odbor nesrečne banke „Slovenije“ pod re-
bra. Kdor še ni naročen ná-nj, se naroči lahko zdaj,
ko se prične drugo četrtletje.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — Delegaciji ste v nedeljo imele
zadnjo sejo. „Der Vorhang ist gefallen, die Komödie
ist zu Ende“ — pravi prav dobro „Kroat. Post.“ „Če
Avstrija hoče velika oblast ostati, dajte mi 60 milijonov“
— je rekel grof Andrassy, in verjeli so mu. Ali je pa
tudi resnično to, kar je rekel? Gotovo ne, kajti 60
milijonov ne zadostuje državi, da je velika oblast, ako
to ni že poprej bila. Potreba mirú pa ni prazna fraza,
vsaj tudi zmagonosna Rusija s svojo impozantno armado
želi mirú. In Avstriji naši je mir tako potreben ka-
kor ribi voda, vsaj je to Greuter v govoru delegacij-
skem točno dokazal. Pač so morali o govoru njegovem,
iz kterege priobčimo prihodnjič več, mravljinci po koži
lesti levici; kakor mačka z miško se je igral Greuter z
Andrassyem, pa v obče lojaliteti Magjarov grenke solil,
rekši: „med Slovani Avstrijskimi se ne bo
našel noben Klapka“.

— Zbornica poslancev nadaljuje razpravo pro-
računa. Ostre pšice so vzlasti o šolskih zadevah letele

na vlado in tu zopet se je odlikoval Greuter, Pflügl
in drugi; o vsem tem drugi pot več povemo.

— Podoba je, da se provizorij pogodbe z Ma-
gjari zavleče še za 2 meseca, kar je znamenje očitno,
da dualizem ne more živeti in ne umreti. Dokler pa
se ta ne položi v grob, hirala bo Avstrija in hirala,
katero rešiti more edino le federalizem.

— V poslednjih 48 urah je politični barometer za-
čel kazati na mir; čem bolj se strune napenjajo med
Anglijo in Rusijo, tem bolj ste si prijazni Rusija
in Avstrija, kar neki posreduje princ Hesenski, ki
čez glavo Andrassyjevo občuje na mestu, kateremu gré
odločilna beseda. Kongres je zdaj gotov; dan shoda
pa ni še odločen.

— Pogoji mirú v sv. Štefanu pri Carigradu skle-
njeni so zdaj znani. Najvažnejši so ti-le: Črnagora
pridobi Nikšič, Gacko, Podgorico in Bar. Tudi se po-
polnoma odtrga od Turčije; če bi bilo kdaj kaj pre-
pirov, imate razzodbo o njih Avstrija in Rusija. —
Nova meja Srbska sega do Novega Bazara, Malega
Zvornika in Žakaca; trdnjava Srbska Ada-Kaleh se raz-
ruši. — Mohamedanski posestniki po odstopljenih deželah
obdržé svoje posestvo, a ga dajó v najem ali oskerb-
ništvo drugim. — Rumunija se ima odločiti popol-
noma od Turčije in postati sama svoja; tudi se jej pri-
pozna pravica do vojne odškodnine (povračila vojnih
stroškov od Turčije). — Bolgarija postane samostojna
kneževina s krščansko vlado in lastno vojno, pa
ima Turčiji plačevati še tribut; meje njene ima določiti
posebna Rusko-turška komisija še pred odhodom Ruske
vojne iz Rumelije. Te meje gredó od Karadagha (Čr-
nega vrha) do črne Drine, do Bešiškega jezera, do iz-
toka reke Strume (Karassu); ob južnem pomorji do
Burugiula, do gorovja Rodope in Karabalkana, do reke
Arde, navzgor do Čirme in do Kakim-Tabrassa ob Čr-
nem morji; slednjič od Mangalije ob Tulčanskem okraji
(sandžaku) do Donave nad Razgradom. Knez a Bolgar-
skega voli narod, potrdi ga Turška vlada, volitvi pri-
trdijo velike oblasti. Knez ne sme biti izvoljen iz no-
bene vladajoče rodovine velikih oblasti. Zbor pleme-
nitažev (odličnikov) osnuje pod nadzorstvom Ruskih in
v nazočnosti Turških komisarjev novi deželni red (or-
ganizacijo) po onem Podonavskih kneževin; vpe-
ljava reda nadzira dve leti Rusk komisar. — Turške čete
popusté Bolgarijo, trdnjave se podró. Do tje, ko bo
vojna Bolgarska sestavljena, ostanejo Ruske čete v Bol-
gariji — najbrže še dve leti. Koliko bo Bolgarija pla-
čala tributa, bodo velike oblasti pozneje določile. Po-
donavske trdnjave se imajo razrušiti. Mednarodna ko-
misija spodnje Donave ostane. Turčija skrbi za to, da
se ustje Suline odpre zopet ladijam. — V Bosni in
Hercegovini se uvedejo preuredbe po predlogu, ki
so ga velike oblasti stavile v prvi seji Carigradske kon-
ference pred vojsko, toda s premembami, o kakoršnih
se bodo dogovorile Avstrija, Rusija in Turčija. — Tudi
na Kreti, v Epiru in Tesaliji se bodo uvedle re-
forme. V zadnji vojski kompromitirani podložniki Tur-
ški zadobé popolno pomiloščenje. — Vojne odškod-
nine plača Turčija 1410 milijonov rubljev (rubelj po 1
gold. 70 kr.), od teh 1100 milijonov rubljev v zemlji
(sandžak Tulča, Ardahan, Kars, Bajazid, Batum in de-
žela do Soganlijskega gorovja).

To so pogodbe mirú, ki se imajo v Petrogradu po-
trditi in na kongresu odobriti.

Listnica vredništva. Gosp. Jan. Bor: Prejeli; hvala!
Pride drugi pot.